

וִירָא



בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 773 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 647 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ רבי מרדכי שרעבי זצ"ל - כ' חשוון ט"ו חשוון תשפ"ד

פאסק 999 פאילאק

בסוף פרשתינו מופיע הנסיון האחרון מתוך עשרה ניסיונות שנאמר (כב, ב): "וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֵךְ אֶת יַחֲזִיק אֲשֶׁר אֶהְבֶּתְ אֶת יַצְחָק וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמִּרְיָה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֵלָה". הנה כל מי שמעמיק להתבונן בסיפור הנורא הזה של ניסיון העקידה, בו אברהם אבינו הולך לשחוט את בנו יחידו אשר נולד לו לאחר מאה שנה, יראה עד כמה באמת אברהם אבינו ע"ה אהב את הקב"ה בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו. שכן, לכאורה ניסיון שכזה הוא בלתי יאומן כי יסופר, כאשר הקב"ה מבקש מאברהם אבינו להקריב את בנו יחידו יצחק על המזבח עולה כליל, ולשרוף אותו כמו ששורפים קרבן, ורק אפרו יישאר.

אברהם אבינו אינו חושב לרגע לתמוה על דברי ה', ואינו חושב לרגע להרהר אחר מידותיו של הקב"ה, אלא תיכף ומיד, כאשר הוא מקבל את הציווי הנורא הזה מאת ה' יתברך, הוא משכים בבוקר, והולך ביחד עם בנו ויחד עם שני נעריו עמו לכיוון הר המוריה כדי להעלות את יצחק בנו לעולה על גבי המזבח. וכי אז, כשהוא הולך עם יצחק בנו, הוא לוקח עמו עצים להדליקם וגם אש להדליק את העצים, אבל שה לקרבן אינו לוקח עמו. ואמנם, יצחק בנו מבחין בדבר המוזר הזה, והוא שואל את אביו (ב, ז): "הֲנֵה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאִיִּה הַשֶּׁה לְעֹלָה?". דהיינו, את הכל לקחת עמך אבל את העיקר חיסרת! את הקרבן עצמו. ומה אברהם אבינו משיב ליצחק, בפשטות גמורה הוא עונה לו: "אֲלֵקִים יְרָאָה לֹו הַשֶּׁה לְעֹלָה בְּנִי" (שם, ח). ה' יביא לנו שְׁהָ, ואם לא, אז אתה, בני, אתה תהיה הַשֶּׁה לעולה, שכן ה' בחר בך להיות כמו שְׁהָ לקרבן.

למעשה, מפרשה זו אנו רואים למעשה את גדלותו של אברהם אבינו ע"ה, ובכמה מסירות נפש הלך לעקוד את בנו והשכיח מליבו את אהבתו לבנו ממשך דרכו. אברהם למרות מֵאת השנים שבהם ציפה ויחל לפרי בטן שימשיך לפרסם את שם ה' בעולם, סילק מליבו את כל האהבה והקשר שהיה לו עם בנו ומאותו רגע בו ציווהו הקב"ה לשחוט את יצחק, הרי שמרגע זה ואילך יצחק שייך כל כולו להקב"ה וכאילו אינו בנו שלו. ומסיבה זו אברהם קראו 'נער' - "וַיֹּאֲנִי וְהַנְּעָר גִּלְכָה עַד כֹּה" (כב, ה).

משום כן, כשהלך אברהם לקיים פקודת ה' כָּבַשׁ את אהבתו הגדולה לבנו והרי הוא נער בעלמא, כדי לקבוע בליבו שאין אהבה כאהבת המקום ברוך הוא. ואמנם התורה מעידה עליו שהוא כָּבַשׁ את רחמיו מעל יצחק בנו.

אברהם לא שת ליבו לשיחת הבריות שירננו אחריו שעשה כמנהג עובדי האלילים שמעבירים את בנם למוֹלך, ולא פנה אל טענת היצר טענה המתקבלת על כל הגיון; אתמול אמרת לי "כִּי בִיַצְחָק יִקְרָא לְךָ זָרַע" (כא, יב), ועכשיו אתה אומר לי "קַח נָא אֶת בְּנֵךְ אֶת יַחֲזִיק אֲשֶׁר אֶהְבֶּתְ אֶת יַצְחָק וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמִּרְיָה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֵלָה" (כב, ב).

כלומר, אברהם לא פנה לכל המחשבות הללו, והשכים ונזדרז למצוה. חבש את חמורו בעצמו, ולא על ידי משרתיו, לגודל אהבתו. עבר בדרכו בנהר שגובה המים הגיעה עד צווארו - 'הגיעו מים עד נפש' - והלך באהבה לקיים רצון ה'.

פאסק 999 פאילאק

משום כך, אף שבסופו של דבר לא נשחט יצחק, נחשב הדבר כאילו נשחט ומזכירים אנו בראש השנה זכות זו של עקידת יצחק, כפי שאמרו חז"ל (מסכת ראש השנה טז) "אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל, אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק".

וכן אומרים אנו בתפילת מוסף של ראש השנה: "ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור".

מסירות נפש זו של אברהם, מראה לנו את גודל אהבת ה' שהיתה לאברהם אבינו ע"ה, שְׁכַבְשָׁה תחתיה את כל האהבה והרצון שהיו בליבו של אברהם עד שלא נותרה בליבו אהבה כלל להבלי העולם הזה, כפי שהעיד על עצמו (בראשית יח, כז):

"וַאֲנִי עֶפְרַיִם וְאַפְרַיִם". וזה שכתוב (כב, ד): "וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרְחֹק". שאף על פי שהיתה המצווה רחוקה ממנו, לרוב הקשיים והניסיונות על מנת לקיימה, הרי היא כקרובה אצלו לגודל אהבתו אותה. את האהבה הזאת הוריש אברהם ליצחק בנו. ואכן הכתוב מעיד על השקעתו של אברהם אבינו בחינוך ביתו (יח, ט): "כִּי יִדְעֲתֶיךָ לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְנֶה אֶת בְּנֵי וְאֵת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דְרָכָה ה'".

הרצון לעשות את רצון ה' ולהיקרב לכבוד הקב"ה בתור מתנה, היתה גם ביצחק ולא רק באברהם. ועל כך ממשיך הכתוב ואומר (כב, ו): "וַיִּלְכּוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּר". שניהם יחדיו הוא ראשי תיבות שׁי. ללמדך, כי גם אברהם אבינו וגם יצחק אבינו הלכו באותה כוונה ואותו רצון מושלם להסכים לתת את עצמיותם שי ומתנה לה'. ונזכה לאהוב את ה' יתברך ולעשות את רצונו יתברך.

פאסק 999

וִירָא - תוכן ענייני הפרשה

- א. אברהם מחלים מברית המילה, וה' מבקרו - ביקור חולים.
- ב. אברהם מחכה לאורחים והכנסת האורחים (ג' המלאכים) שקיים אברהם אבינו ע"ה בזריזות למרות חוליו.
- ג. אברהם ושרה מתבשרים מאחד המלאכים, שְׁיִלֵד להם בן בשנה הבאה, ותצחק שרה. (יח, א-טו).
- ד. בזכות שאברהם אבינו מחנך את בניו בדרך הישר: אמונה ותיקון המידות, ה' מגלה לו את העתיד לבוא לסדום.
- ה. אברהם מתפלל שש פעמים להצלת ערי סדום, אם יהיו בעיר מעט צדיקים.
- ו. המלאכים מתארחים אצל לוט, הפיכת סדום ועמורה והצלת לוט ומשפחתו (טו-יט, א-לח).
- ז. אברהם ושרה בגרר, נגעי אבימלך וכל בני ביתו ועבדיו - בעבור שרה, ורפואתם בתפילת אברהם (פרק כ).
- ח. הולדת יצחק, שמחת שרה, ומשתה גדול להולדת יצחק.
- ט. אברהם מגרש מביתו את הגר ובנה ע"פ דיבורה של שרה.
- י. ברית שלום בין אברהם לבין אבימלך מלך גרר.
- יא. עקידת יצחק - הנסיון העשירי (כב, א-יט).
- יב. הבשורה על הולדת רבקה מבתואל בן נחור (כב, כ-כד).

”וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׂרָה” (כא, א) - מיהו בעל

הפיקדון בפרשתנו, שהחזיר את הפיקדון?

מובא בפסיקתא (פרק מ"ג) על הפסוק: "וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׂרָה" - אברהם ושרה הפקידו נפשות אצלי, כמו שכתוב (יב, ה): "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחֶרֶן", ואני מחזיר להם נפשות. זהו "וְהָיָה פֶקֶד" - מלשון פיקדון.

ובמדרש רבה (נ"ג, ה) מובא: אמר הקב"ה: שרה הפקידה אצלי ומצוות ומעשים טובים, לכך אחזיר לה מצוות ומעשים טובים, וזה שכתוב "וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׂרָה".

”וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׂרָה” (כא, א) - על מי נאמר

”מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שְׂמֻחָה?”

מובא במדרש רבה (נ"ג, ה) על הפסוק (תהלים קיג, ט): "מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת" - זו שרה, שנאמר (יא, ל): "וְהָיָה שְׂרֵי עֵקֶרָה" (למרות שמצינו כמה עקרות אשר פקד אותן ה', כמו רבקה, רחל ורחנה, מכל מקום הפסוק נדרש על שרה, שהיא היתה עיקר בית ישראל - יפה תואר' שם).

וב'חזקוני' מובא "וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׂרָה" - 'את' בא לרבות כל העקרות שנפקדו איתה. "אִם הַבָּנִים שְׂמֻחָה" - זוהי שרה, שנאמר בה (כא, ז): "הֲיִנִּיקָה בָנִים שְׂרָה".

”וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה גְדוֹל בְּיוֹם הַגְּמִל אֶת

יִצְחָק” (כא, ח) - מדוע לא עשה אברהם אבינו

סעודת ברית כשמל את עצמו, כפי שעשה כשמל

את יצחק?

כתב ה'בית יוסף' (י"ד סי' רס"ה) בשם ה'אבודרהם' (ע"מ שנ"ד): נהגו לעשות סעודה ביום המילה, ויש סמך מ'פרקי דרבי אליעזר' (פכ"ט ובמדרש 'שוחר טוב' מזמור ק"ב) "וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה גְדוֹל בְּיוֹם הַגְּמִל אֶת יִצְחָק", ביום ה+ג מל את יצחק, מלמד שעשה משתה ביום השמיני.

וכן משמע בגמרא שהיו עושים סעודה ביום המילה, דרב פפא (כתובות ה') סבר לברוכי 'שהשמחה במעונו' אי לאו משום צער התינוק. וכן מובא בגמרא (שבת ק"ל): תניא רבן שמעון בן גמליאל אומר, כל מצוה שקבלו עליהם בשמחה, כגון מילה, כפי שכתוב (תהלים קיט, קסב): "שֵׁשׁ אֲנֹכִי עַל אֲמֶרְתְּךָ", עדיין עושין אותה בשמחה - שעושים משתה (רש"י). וכתבו התוספות (ד"ה שש) בשם רבינו תם: "וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה גְדוֹל בְּיוֹם הַגְּמִל אֶת יִצְחָק" - ביום השמיני דמילה. יש להבין מדוע לא עשה אברהם אבינו סעודה ביום בו מל את עצמו, כפי שעשה ביום שמל את יצחק.

מתרץ ה'דרש והעיון' על-פי המובא בשע"ת (סי' תקנ"א סקל"ג בשם 'אור נעלם' סי' ט'): דווקא סעודת מילה בזמנה יש לה עיקר, אך סעודת מילה שלא בזמנה - אין לה מקור בש"ס. לפי זה, כשמל אברהם עצמו - הווי מילה שלא בזמנה, לכן לא עשה סעודה כפי שעשה כשמל את יצחק.

ולכאורה זה פלא לומר שכשמל את עצמו, נחשב היה הדבר למילה שלא בזמנה, שהרי היה זה ביום הכיפורים, כפי שמובא בפרקי דרבי אליעזר (שם), ואם זו מילה שלא בזמנה, איך מל ביום הכיפורים, הרי מילה שלא בזמנה לא דוחה שבת ויום טוב. ועל-כן מכיוון שנצטווה אז - נחשבת מילה בזמנה.

”וְהָיָה נָצִיב מֶלַח” (יט, כו) - מהו נציב מלח?

א. ה'אבן עזרא' מבאר כי אחר שנשרפה בגפרית עם מלח, הפכה לנציב מלח.

ב. ה'רד"ק' מבאר: כל אנשי סדום הפכו חלקם לנציב מלח, וחלקם לנציב גפרית, כל אחד נהפך לדבר ממנו נפגע; מי שפגע בו המלח - הפך לנציב מלח, ובמי שפגעה הגפרית - הפך לנציב גפרית. ועירית, אשת לוט, נפגעה ממלח, לכן הפכה לנציב מלח.

ג. ה'רמב"ן' (יט, יז) מבאר: אשת לוט נהפכה לנציב מלח, שהרהרה וחשבה אודות המלח שמכה בסדום, ומכח המחשבה פגע בה המלח ונהפכה אף היא למלח.

ד. ה'ריב"א' ('בכור שור' עה"ת) מחדש: נציב מלח הינו תל מלח, שנפלו על אשת לוט כמויות מלח, עד שלא נראתה שם אשה, כי אם נציב מלח, כנאמר "וְהָיָה נָצִיב מֶלַח" - מצבה ותל. ומביא את פירוש הראשונים: "העולם אומרים כי גופה נהפך למלח, ועדיין נראית בארץ ההיא". דבריו מחודשים, אחר שתולה שגופה נהפך למלח ועדיין נראית בארץ - במה ש'העולם אומרים', בעוד שבגמרא (ברכות נ"ד.) מובא שרואים אותה עדיין: "הרואה אשתו של לוט צריך שיתן הודאה"...

”וְהָיָה נָצִיב מֶלַח” (יט, כו)

אגדות רבות מצינו אודות נציב המלח של אשת לוט.

א. ה'פרקי דרבי אליעזר' כותב עובדה פלאית שמתרחשת מידי יום: "ונעשית נציב מלח, ועדיין היא עומדת, כל היום לוחכים אותה השוורים ויורדת על רגליה, ובבוקר צומחת".

ב. בתקופת הראשונים יש תיעוד לשנים שסיירו בארץ והתייחסו להימצאות אשת לוט.

ג. רבי פתחיה מרגנשבורג (אחיו של בעל התוס' רבי יצחק הלבן) הלך לראות הארץ, אך הלה מכחיש את הימצאותה של אשת לוט בזמנו: "וראה ים של המלח, וסדום ועמורה, ואין בו עשב, ונציב מלח אמר שלא ראה ואינו בעולם".

ד. ה'רד"ל' (בביאורו לפדר"א) כתב: "ומה שלא נראה עתה נציב מלח, שהיה בסביבה רעש ארץ, ויצא ים המלח מגבולו, ושטף את כברת הארץ סביבו. וזה טעם הרמב"ם שהשמיט בחיבורו הברכה על סדום ועל נציב מלח, שבימיו נכסה נציב המלח". אולם התרגום ירושלמי (י"ט, כ"ו) כותב: אשת לוט תישאר קיימת עד לתחיית המתים. גם ה'מזרחי' שהביא פירש"י כתב: "והוא עומד עד היום". נראה שלעולם לא נדע עד מתי נראה נציב המלח, ואולי יש לחפש אותו בצד השני של ים המלח - בירדן, כדברי המלבי"ם שערי סדום היו בעבר השני של ים המלח, שם גבוהים יותר הסיכויים למוצאו.

”וְהָיָה נָצִיב מֶלַח” (יט, כו)

רבי רפאל מרדכי מלכי (חמיו של ה'פרי חדש') זצ"ל, (שפעל בירושלים לפני כ-350 שנה), בפירושו על התורה מספר שאספקת המלח לירושלים היא מנציב מלח זה! "שמעתי אומרים שאשתו של לוט היא קיימת עד היום, והיא נציב מלח. אבל אין בו צורת אדם או אשה, אלא כהר ונציב מלח בלי צורה, והערבים קורין עד היום לאותו נציב 'מרת לוט', וממנה מביאים מלח לירושלים עד היום הזה. ואומרים, שמה שלוקחין מאותו נציב מלח היום, במעט זמן חוזר לשיעורו הראשון, באופן שלוקחים ממנה מה שלוקחים ואינה כלה לעולם". ומציין דווקא מלח זה הנלקח מנציב המלח יש בו סכנה לעיניים: "וזהו מלח סדומית שאמרו חכמים שמסמא את העיניים".



"וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחָלַב וּבֶן הַבֶּקֶר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ" (יח, א) - החשיבות בין ארציות

גשמיות) לרוחניות

אברהם אבינו, כך מסופר במדרש, היה מלמד את האורחים לברך את ה' לאחר שאכלו ושתו באהל המיוחד שנטע בבאר שבע. מדוע לימדם לברך רק לאחר שאכלו ולא לפני שאכלו? ביאר האדמו"ר בעל ה'אמרי אמת' מגור זצ"ל: אם אברהם היה מבקש מהם לברך את ה' לפני שאכלו - לא בהכרח שדבריו היו מתקבלים על לבם. אבל אחרי שאכלו האורחים מהמאכלים של אברהם ושרה, שבודאי נעשו בקדושה, לשם יחוד קודשא בריך הוא, והיו מתקנים בהם ייחודים ומתפללים שמי שיאכל אותם יקבל יראת ה' - עצם אכילת האוכל הקדוש נטעה בהם תשוקות עליונות לקב"ה. מעתה היו הדברים הנאמרים ע"י אברהם מתקבלים על לב האורחים, ומיד היו מברכים ברכת המזון בלב שלם ובנפש חפצה. הגאון רבי שלום משאש זצ"ל, הרב הראשי וראב"ד ירושלים, היה אומר על הפסוק בתהלים (קמב, ה): "אֲבַד מְנוּס מִמְּנֵי אֵין דוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי" - "מְנוּס", פירושו: מקום שבו יכול האדם לנוס ולהתחבא כדי להציל את עצמו.

וכך אפוא דוד המלך אומר: אם תראה אדם שמרגיש שאבד מנוס ממנו, דע לך, שאין זה אלא משום ש"אין דוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי" - אין שואל וחוקר אודות הנפש. כולם ארציים ועסוקים כל היום רק בענייני העולם הזה.

כאשר אדם פוגש את חברו, הוא שואל אותו על ענייניו ועל שאר ענייני הילדים והבית, הוא אינו שואל מה עם הנפש - מה קורה עם הלימוד? מה לומדים? ומה מצב המוסר וההתעלות שלך? "אֲבַד מְנוּס מִמְּנֵי" - משום ש"אין דוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי"! ובאמת, כפי שמובא בספר 'משכני', סיפור חייו של הרב משאש עצמו מחזק את הדברים. יש בו לימוד גדול על דרכו הפלאית של הקב"ה לתת לכל אחד כדי מחסורו, כשאדם זה אינו מפקפק אם מגיע לו עונש כזה או אחר, אלא מקבל את רצון ה' בהשלמה ובתמימות.

בצעירותו למד במקנאס שבמרקו. לאחר שנשא בְּקָשׁ להמשיך לשבת על התורה ועל העבודה, אבל בבית לא היתה פרנסה, והאוכל כבר תם. פתח את ההיכל ובפשטות ובתמימות המאפיינת אותו החל לבכות: "ריבונו של עולם, אתה ציוויתנו ללמוד את תורתך, אני רוצה להמשיך ללמוד, אנא עזור לי, שלא אצטרך להתנתק ממנה, ואוכל להמשיך לעסוק בה תמיד"... חלפו ימים אחדים, ונערכה ועדה של רבנים בעניין תלמוד התורה שם. בתחילה שלחו רבים מאנשי הקהילה את ילדיהם לתלמוד התורה הזה, אבל בהמשך גילו כי התנאים שם נמוכים בהרבה מאלו הקיימים בבתי הספר של הצרפתים, והעבירו את בניהם לחינוך הממלכתי. בקשו הרבנים להעלות, אפוא, את קרן התורה במקום, על ידי מינוי מנהל רוחני לתלמוד התורה, אדם שייתן את הטון ויצליח לסחוף אחריו. למרבה ההפתעה, בוועידה הוחלט פה אחד, שמי שראוי לתפקיד הזה הוא הרב משאש, שהיה אז צעיר לימים - בן 26 סך הכל! בעוד המלמדים בתלמוד תורה, עליהם הוא אמור לפקח, היו מבוגרים ממנו בעשרות שנים! אנשים מסביב לא הבינו - בחור צעיר בא להכתיב למורים שלימדו אותו בעצמו בילדותו, איך ללמד? הוא עצמו רק אמר בענוותנותו היתרה, שקיבל זאת בזכות תפלתו התמימה לבורא העולם.

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלָיו מִמְרָא וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל פָּחַם הַיּוֹם" (יח, א) - גמילות חסד מתוך צער ומאמץ

וברש"י: 'וירא אליו'. לבקר את החולה, אמר רבי חמא בר חנינא, יום שלישי למילתו היה, ובא הקב"ה ושאל בשלומו (בבא מציעא פו:).

פעם צעד האדמו"ר מקרלין ברחוב בשעת לילה מאוחרת. לפתע עצר לפניו רכב. הנהג פנה לרבי ואמר: "כבוד הרב, אני אקח אתכם ברכב אל היעד שלכם".

אמר לו הרבי: "תודה רבה על הרצון הטוב, אבל אין צורך, המרחק קצר, אלך ברגל". אך הנהג התעקש: "אני מבקש מהרבי שיעשה לי טובה וייכנס לרכב, אני חייב לקחת את הרבי!" האדמו"ר התפלא: "מדוע אתה 'חייב'?"...

סיפר הנהג לאדמו"ר: "כאשר קניתי רכב לראשונה, הייתי אצל ה'בית ישראל' מגור זצ"ל, והוא אמר לי: 'אם אתה רוצה שתהיה לך ברכה ברכב שקנית - תעשה בו חסד בכל יום! תשתדל שלא יעבור עליך יום בלי שעשית חסד עם הרכב שלך! מאז הקפדתי לקיים את עצת ה'בית ישראל' זצ"ל. מאז החלפתי כמה רכבים, אך בכלם הקפדתי שלא יעבור עליי יום מבלי שאעשה בהם חסד".

המשיך הנהג: "הרכב הזה משרת אותי כבר שנים עשרה שנה, ולא הייתי במוסך אפילו פעם אחת! היום חזרתי לביתי בשעת לילה מאוחרת, ונזכרתי שהיום עוד לא עשיתי חסד עם הרכב. מיהרתי לחזור לרכב, התחלתי להסתובב באזור, ואז ראיתי את האדמו"ר צועד. עצרתי ובקשתי מהאדמו"ר להיכנס לרכב, כדי שאעשה עמו חסד - למעני. בזכות הרבי שיכנס לרכב, תשרה בו הברכה ולא אצטרך לבקר במוסך"...



גמילות חסד בכל מצב - סיפור

סיפר רבי יהודה אריה דינר שליט"א: פעם צעדתי מביתי לכיוון בית הדין של רבי נסים קרליץ זצ"ל ברחוב הרב שך. לפתע עצר רכב, והנהג ביקש ממני לעלות.

סיפר הנהג: "יש לי רכב מסחרי המשמש אותי לצרכי עבודה, יש בו ציוד יקר וכלי עבודה. יום אחד גנבו לי את הרכב. ברכב היה מותקן מכשיר 'איתוראן', והוא איתר את מקומו של הרכב - בקלקיליה... בדרך כלל, כשרכב גנוב מגיע לקלקיליה - תוך זמן קצר מפרקים אותו הגנבים, מוציאים את חלקיו ולא משאירים בו בדל אחד שלם. נשאר ממנו רק שלד... לאחר שבוע נכנסו חיילים לקלקיליה לצורך איזו משימה. הם הגיעו למשחטת רכב, וראו שם שלדי רכב וגרוטאות, ואז הופתעו לראות שם רכב שלם שיד אדם לא נגעה בו לרעה! החיילים לקחו משם את הרכב והחזירו אותו לישראל, בדקו מי בעליו והגיעו אליי. זה היה הרכב שלי! כשהגעתי לקחת אותו, נדהמתי: לא רק שהרכב היה שלם ללא פגע, אלא אף כל תכולת הציוד היקר שהייתה בו נשארה במקומה, איש לא נגע בה! הממונים שטיפלו בעניין אמרו לי: "דע לך, מעולם לא נתקלנו במקרה כזה שרכב חזר שלם ממשחטות הרכב בשטחים. אין לנו הסבר איך זה קרה. נס, פשוט נס!"

סיים הנהג: "הם לא יודעים את הסיבה, אבל אני יודע: הרכב הזה נמצא ברשותי כבר שלוש שנים, ואני מקפיד שלא יעבור עליי יום אחד בלי שאעשה בו חסד!" [שש באמרתך]

הנקודה הזו היא למעשה משנה במסכת אבות (ג, ב): "רבי חנינא סגן הכהנים אומר, הוי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מורא, איש את רעהו חיים בלעו".

בן אדם, כך אמר הגה"צ רבי ירוחם ממיר זצ"ל, אינו מסוגל לרצוח, לטרוף את השני. אבל יש הרי מעשי רצח בעולם. הכיצד! התשובה היא שאם האדם היה רואה שקיים אדם שני, הוא לא היה מסוגל לרצוח אותו. מי שמסוגל לרצוח את השני זה מכיוון שהוא שקוע בחיים של עצמו ואינו רואה שהשני קיים. הוא מעמיד את חייו מסביב לעצמו. 'אגוצנטרי' בלע"ז. כך מגיעים לגרוע מכל, לרצח. ורצח כולנו יודעים אינו חייב להיות פיזי. מילים גם מסוגלות לרצוח. וגם מילים אלו יוצאות מהפה כשלא רואים את השני ולא חושבים שהשני הוא גם בן אדם ולא רק ה'אני'.

אנשי סדום היו מושחתים מהיסוד במידותיהם, ולא רק אלא גם חסד ורחמים לא אפיינו אותם, ומכאן הדרך סלולה לאכזריות כפי שהתורה מביאה (יה, כא): "אֲרַדְהָ נָא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעְקָתָהּ הַבְּאֵה", ורש"י פירש: ורבותינו דרשו הכצעקתה, צעקת ריבה אחת, שהרגוה מיתה משונה, על שנתנה מזון לעני, כמפורש בפרק חלק (סנהדרין קט:).

והנה אברהם אבינו שמידתו היא חסד, העניק לנו לבני בניו את המידה החשובה זו שאלמלא חסד וגמילות חסדים אין העולם מתקיים, לכך דוד המלך ע"ה (תהלים פט, ג): "עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה". ונזכה להדבק במידה זו. אכ"ר.

"וַיֹּאמֶר ה' זַעֲקַת סְדֹם וְעַמָּהּ פִּי רָפָה וְחַטָּאתָם פִּי כְבֹדָה מְאֹד" (יה, כ) - עבירות

התנועה מקורם בשחיתות המידות

בעת לימודיו של המשגיח בישיבת ליקווד, הגה"צ רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל, בישיבת 'קלם' קראו לו פעם לעלות לתורה. לידו ישב איש צדיק בשם רבי מרדכי לוינטון זצ"ל (עליו אמר ר' נחום וועלול כי עוד עשרה יהודים כמוהו והמשיח יבוא).

הרב ווכטפויגל שמע שקוראים בשמו לעלות לתורה, מיד הזדרז ולקח טלית מאדם אחר ועלה לתורה (כמנהג בני אשכנז שאינם מתעטפים בטלית קודם החתונה). אחרי התפילה פנה אליו רבי מרדכי לוינטון ושאל אותו בתמיהה: 'למה לא לקחת מ-מ-ני את הטלית, הרי אני יושב ממש לידך?!' רבי מרדכי הוסיף אז משפט מוסרי עמוק: "צריך לדעת שהאדם שעומד לידך אינו בול עץ"...

כאיש המוסר, הסביר המשגיח הרב ווכטפויגל את משמעות המשפט שיצא מפיו של רבי מרדכי; הנה בן אדם עסוק עם עצמו מהבקר ועד הערב ולא רואה שום דבר חוץ מעצמו. הוא לא מבחין שיש עוד אנשים בבריאה חוץ ממנו. מי שנמצא לידך הוא לא בול עץ, הוא בן אדם. תראה אותו, תתייחס אליו. אל תראה רק את האינטרסים האישיים שלך. במה דברים אמורים?...

התמונה מוכרת היטב לתושבי ירושלים, לתושבי בני ברק וערים נוספות: ערבי שבתות וחגים בשעת צהרים. הרחוב המרכזי בעיר כולו פקוק. עומס תנועה כבד. מה גורם לפקק התנועה הגוזל מאנשים זמן וכסף? תעלומה של ממש לכל הנהגים. אחד מהם שיצר הסקרנות שלו טיפס עד לראש, יצא מהרכב ועשה מעשה; הוא טיפס ברגליו וראה מה הגורם לעומס. פלוני היה צריך לקנות דבר מה, כמובן לכבוד שבת קודש, וחנה את רכבו במקום שאסור לחנות. במקום שלא אפשר לאחרים לעבור עם רכביהם ולהמשיך את התנועה כתקנה. הוא בתוך החנות מצא את מבוקשו, אולי גם מצא את הזמן להתמקח עם בעל החנות על טיב הסחורה ועל התשלום, והאחרים? הם יושבים ברכביהם ורוטנים, ונוסעי המוניות משלמים במיטב כספם על העיכוב בנסיעה. ואם תשאלו מדוע אותו פלוני עשה זאת?! האם מ'רוע לב' חלילה? האם חפץ הוא לגזול מאנשים זמן ביום שישי קצר של ימי החורף?!...

את התשובה לכך העניק המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל במשל נפלא: אדם נמצא בחדר המצופה כולו במראות. הרצפה, הקירות והתקרה, הכל מצופה במראה. בכל מקום שהוא מסתכל, הוא רואה רק את עצמו... ברגע שהוא יצא מהחדר הוא רואה שמים רואה בני אדם ורואה את העולם. נמצא אפוא שאותו פלוני שחסם עם מכוניתו את כל התנועה, אינו רע מעללים חלילה, אלא רואה הוא רק את עצמו. הוא צריך כעת לקנות דבר מה, הוא עוצר וחונה במקום הקרוב ביותר, הוא אינו רואה שיש גם בני אדם אחרים שעלולים לסבול מכך.

לפני עשרות שנים יסד הרב וולבא בירושלים בית מדרש מיוחד שנקרא 'בית המוסר'. כשמו כן הוא. בית מדרש לכל דבר ועניין שבו 'לומדים' אך ורק מוסר.

בהזדמנות הראשונה כינס המשגיח ועד מיוחד לאברכים הנוהגים, וכיבד את אחד מחכמי המוסר שיאמר בפניהם שיחת מוסר. באותה שיחה נאמר במפורש שכל עבירות התנועה הינם בעיה של 'מידות'. אי נתינת זכות קדימה לשני ואי ויתור על ההשתמשות בכביש.

וַאֲשֶׁה אַחַת מִנְשֵׁי בְנֵי הַנְּבִיאִים" (מלכים ב' ד, א)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על ברכתו של אלישע הנביא לשונמית על הולדת בנה, וקיום ההבטחה שנוולד לה בן במועד שדיבר אליה. כפי שבישרו המלאכים לאברהם אבינו ע"ה בפרשתנו, שכעת חיה יולד לו בן.

ברכת התורה

ריון ברינה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאזר אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעמה: רוחה בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כותן בת חביבה: אהובה (דייני) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן



להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זרבה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישאל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עלזר: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הגר: גולן בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושחרה בנות תוכן יפה

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה הדס הודיה בת פאולה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים